

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia
śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej z geografii**

Klasa 4

Zakres rozszerzony

Wymagania na poszczególne oceny

na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
2	3	4	5	6

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia śródrocznej oceny klasyfikacyjnej

I. Strefowość środowiska przyrodniczego na Ziemi

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są strefowość i astrefowość • podaje przykłady strefowych zjawisk przyrodniczych na Ziemi • wyróżnia strefy klimatyczne i wskazuje ich zasięg na podstawie mapy • wymienia rodzaje wietrzeń • wymienia czynniki astrefowe • wymienia strefy klimatyczno-roślinno-glebowe na podstawie mapy • przedstawia główne prawidłowości dotyczące rozmieszczenia zwierząt na Ziemi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi na podstawie schematu • analizuje rozkład średniej rocznej temperatury powietrza na Ziemi na podstawie mapy • podaje czynniki wpływające na długość okresu wegetacyjnego • omawia rozmieszczenie gleb na Ziemi na podstawie mapy • przedstawia zasoby biomasy na Ziemi z wykorzystaniem mapy • wymienia parametry klimatyczne wpływające na strefowość formacji roślinnych • wymienia główne cechy środowiska przyrodniczego stref klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych • omawia wybrane czynniki astrefowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia czynniki wpływające na globalną cyrkulację atmosfery • przedstawia zróżnicowanie rocznej sumy opadów atmosferycznych na Ziemi • porównuje długość okresu wegetacyjnego w poszczególnych typach klimatu • analizuje intensywność poszczególnych rodzajów wietrzeń w różnych szerokościach geograficznych • omawia czynniki kształtujące strefowość biomasy • omawia wpływ rozmieszczenia lądów i mórz na wielkość temperatury i opadów na Ziemi • analizuje wpływ prądów morskich na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi • omawia wpływ rzeźby terenu i wysokości nad poziomem morza na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi • charakteryzuje strefy klimatyczno-roślinno-glebowe na Ziemi • przedstawia warunki występowania astrefowych formacji roślinnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega strefowość zjawisk przyrodniczych • przedstawia zależność między szerokością geograficzną a rozkładem zachmurzenia i występowaniem opadów atmosferycznych na Ziemi • przedstawia zależność między rodzajem gleb a roślinnością strefową • przedstawia zależność między występowaniem zasobów biomasy a strefami klimatycznymi • przedstawia zależność między rodzajem skał a typami gleb i składem gatunkowym szaty roślinnej • przedstawia zależność między warunkami wodnymi a glebami i formacjami roślinnymi • omawia zależność między głównymi cechami klimatu a formacjami roślinnymi i właściwościami gleb na podstawie schematu • przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego stref klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje prawidłowości dotyczące zróżnicowania środowiska przyrodniczego na Ziemi • przedstawia powiązania między poszczególnymi komponentami środowiska przyrodniczego • identyfikuje na przykładach współzależności między elementami środowiska przyrodniczego w strefach klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych • wyjaśnia, w jaki sposób astrefowe czynniki przyrodnicze modyfikują przebieg zjawisk strefowych na Ziemi
---	--	---	--	--

II. Problemy środowiskowe współczesnego świata

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest geozagrożenie • wymienia przykłady geozagrożeń • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>katastrofa naturalna</i>, <i>klęska żywiołowa</i> • wyjaśnia, na czym polega teledetekcja geozagrożeń • wyjaśnia, czym są geozagrożenia meteorologiczne i geozagrożenia klimatyczne • podaje przykłady zagrożeń meteorologicznych i klimatycznych • wymienia przyczyny współczesnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział geozagrożeń ze względu na przyczynę • wymienia różne sposoby ostrzegania przed klęskami żywiołowymi w różnych krajach • przedstawia trasy cyklonów tropikalnych • wskazuje obszary występowania trąb powietrznych na mapie • wymienia inne geozagrożenia meteorologiczne • wskazuje na mapie regiony najbardziej narażone na powódzie • wymienia czynniki naturalne wpływające na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia główne powiązania geozagrożeń ze sferami Ziemi na podstawie schematu • wykazuje znaczenie CEMS dla krajów zagrożonych kataklizmami • charakteryzuje zagrożenia meteorologiczne: cyklony tropikalne i trąby powietrzne z wykorzystaniem map i infografik • wymienia obszary występowania zagrożeń meteorologicznych na podstawie mapy • wyjaśnia, w jaki sposób powstają trąby powietrzne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę ISOK w ograniczeniu zagrożenia powodziowego • omawia skutki cyklonów tropikalnych i trąb powietrznych • wyjaśnia skutki powodzi • wyjaśnia wpływ deforestacji na zwiększenie zagrożenia powodzią lub sptywem błotnym • omawia główne czynniki naturalne wpływające na zmiany klimatu na Ziemi • przedstawia wpływ wylesiania na zmiany klimatu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia narzędzia umożliwiające skuteczne prognozowanie zasięgu katastrof • proponuje działania ograniczające skutki zagrożeń meteorologicznych • omawia wpływ dodatnich sprzężeń zwrotnych na tempo globalnego ocieplenia na podstawie wykresu • ocenia wpływ zmian klimatycznych na zasięg pokrywy lodowej • omawia przykłady działań
---	---	--	---	---

<p>globalnego ocieplenia</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapach obszary współcześnie zlodzone wymienia zagrożenia geologiczne wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkanizm</i>, <i>trzęsienie ziemi</i> wyjaśnia, czym jest lej krasowy wyjaśnia, czym są erozja i dewastacja gleb wymienia przyczyny erozji gleb wyjaśnia, czym jest pustynnienie wymienia obszary nadmiaru i niedoboru zasobów wodnych na Ziemi wyjaśnia, czym jest ślad wodny wyjaśnia, czym są bioróżnorodność i georóżnorodność 	<p>zmiany klimatu na Ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia antropogeniczne źródła gazów cieplarnianych na świecie na podstawie wykresu przedstawia zmiany zasięgu pokrywy leśnej na świecie na podstawie mapy wymienia globalne skutki zmian klimatu podaje przyczyny powstawania trzęsień ziemi podaje przyczyny wulkanizmu wskazuje na mapie obszary sejsmiczne i regiony, w których występuje najwięcej wulkanów przedstawia naturalne i antropogeniczne przyczyny erozji gleb podaje przyczyny pustynnienia omawia zasoby wodne na Ziemi na podstawie infografiki podaje przyczyny zmniejszania się bioróżnorodności wymienia przestrzenne formy ochrony georóżnorodności 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny powstawania powodzi omawia zmiany klimatyczne przed rewolucją przemysłową na podstawie wykresu omawia przyczyny współczesnego globalnego ocieplenia omawia wpływ zmian klimatu na gospodarkę człowieka przedstawia wpływ ruchu płyt litosfery na występowania trzęsień ziemi charakteryzuje skutki trzęsień ziemi wyjaśnia, na czym polega system ostrzegania przed tsunami przedstawia genezę lejów krasowych na podstawie infografiki wymienia obszary o największej degradacji gleb na podstawie mapy wskazuje na mapie pustynie i obszary zagrożone pustynnieniem przedstawia zmiany odnawialnych zasobów wody w wybranych krajach na podstawie wykresu przedstawia odnawialne zasoby wody i jej wykorzystanie na świecie na podstawie map i wykresów omawia stan bioróżnorodności na Ziemi wymienia miary georóżnorodności 	<ul style="list-style-type: none"> omawia skutki zmian klimatu dla obszarów okołobiegunowych i wysokogórskich przedstawia sposoby przeciwdziałania zmianom klimatycznym omawia częstotliwość, siłę i skutki trzęsień ziemi omawia genezę tsunami i skutki, które ono wywołuje przedstawia skutki powstawania lejów krasowych przedstawia konsekwencje erozji i degradacji gleb na świecie prezentuje skutki pustynnienia na wybranych przykładach omawia cechy środowiska przyrodniczego i sposób zagospodarowania wybranych obszarów objętych pustynnieniem przedstawia obszary o deficycie zasobów wodnych wynikającym z dużego zapotrzebowania na wodę podaje przykłady katastrof ekologicznych na świecie wywołanych niewłaściwym gospodarowaniem zasobami wodnymi omawia znaczenie bioróżnorodności dla środowiska przyrodniczego 	<p>ograniczających skutki zagrożeń geologicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> proponuje sposoby zapobiegania intensywnej erozji gleb i pustynnieniu ocenia skalę zagrożenia niedoborem wody w przyszłości prezentuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą przedstawia działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej opisuje czynniki wpływające na bioróżnorodność i georóżnorodność swojego regionu wykorzystuje zdjęcia satelitarne i lotnicze do lokalizowania oraz wskazywania zasięgu katastrof przyrodniczych
--	--	---	---	--

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia rocznej oceny klasyfikacyjnej

(obejmują wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia śródrocznej oceny klasyfikacyjnej)

III. Uwarunkowania przyrodnicze gospodarczej działalności człowieka

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia warunki przyrodnicze decydujące o rozwoju rolnictwa wyjaśnia znaczenie terminu <i>żywność gleby</i> wymienia najżyźniejsze gleby na świecie na podstawie mapy tematycznej omawia podział surowców mineralnych podaje przykłady przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia obszary o korzystnych i niekorzystnych warunkach klimatyczno-glebowych do rozwoju rolnictwa na podstawie mapy tematycznej omawia przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce omawia rozmieszczenie upraw i chowu zwierząt w Polsce na podstawie mapy tematycznej przedstawia rozmieszczenie wybranych surowców energetycznych na świecie na podstawie mapy tematycznej przedstawia rozmieszczenie rud miedzi, złota i diamentów na świecie na podstawie mapy tematycznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ klimatu na zróżnicowanie chowu zwierząt na świecie charakteryzuje wpływ warunków glebowych na strukturę upraw na świecie przedstawia wpływ warunków wodnych na strukturę upraw i chowu zwierząt na świecie omawia wpływ surowców mineralnych na rozwój przemysłu omawia znaczenie wybranych surowców energetycznych podaje przykłady krajów, w których strukturze eksportu duży udział mają surowce mineralne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek między warunkami klimatycznymi a rodzajem uprawianych roślin na przykładzie wybranego regionu świata przedstawia zależność między wysokością nad poziomem morza a obszarami upraw i chowu zwierząt na podstawie mapy tematycznej wykazuje zależność między żyznością gleb a ich przydatnością dla rolnictwa na podstawie mapy tematycznej przedstawia zmiany znaczenia wybranych surowców mineralnych przedstawia związek między 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek między kierunkiem produkcji rolnej a klimatem, ukształtowaniem powierzchni, żyznością gleb i warunkami wodnymi wyjaśnia związek między występowaniem surowców mineralnych a kierunkiem rozwoju przemysłu i strukturą towarową handlu zagranicznego prezentuje przykłady pokonywania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej i ocenia ich zgodność z zasadami
---	--	---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia największych producentów rud miedzi, złota i diamentów na świecie przedstawia obszary występowania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej omawia ideę zrównoważonego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje sposoby przełamywania ograniczeń przyrodniczych przez człowieka na przykładzie infografiki dotyczącej Norylska oraz schematu dotyczącego pozyskiwania ropy naftowej 	<p>występowaniem złóż surowców i ich eksploatacją a rozwojem gospodarczym na przykładzie wybranych krajów</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzega zależność między rozwojem społeczno-gospodarczym państw a zrównoważonym rozwojem 	<p>zrównoważonego rozwoju</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany znaczenia czynników przyrodniczych dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionów w przeszłości i w XXI w.
--	--	--	--	---

IV. Problemy polityczne współczesnego świata

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa powstałe w XXI w. i wskazuje je na mapie politycznej świata wymienia państwa należące do UE i wskazuje je na mapie politycznej świata wyjaśnia znaczenie terminu <i>terroryzm</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie politycznej świata kontynent, na którym w XX w. powstało lub odzyskało niepodległość najwięcej państw wymienia pozytywne skutki przemian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce po 1989 r. wymienia główne założenia funkcjonowania Unii Europejskiej przedstawia różnicowanie zamożności regionów UE wyrażone wartością PKB <i>per capita</i> wg parytetu siły nabywczej w odniesieniu do średniej wartości tego wskaźnika dla UE na podstawie mapy podaje przykłady ataków terrorystycznych w Europie i na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany na mapie politycznej świata w XXI w. na podstawie mapy charakteryzuje przemiany ustrojowe i gospodarcze w Europie po 1989 r. określa wpływ przemian ustrojowych i gospodarczych na społeczeństwo przedstawia główne problemy gospodarcze i społeczne UE wymienia główne ugrupowania terrorystyczne na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie po 1989 r. omawia wpływ transformacji systemowej na gospodarkę wybranych państw analizuje problemy związane z bezpieczeństwem energetycznym i polityką ekologiczną w Unii Europejskiej omawia skalę terroryzmu w XXI w. oraz główne metody działania terrorystów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i ocenia skutki przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie po 1989 r. dyskutuje na temat funkcjonowania Unii Europejskiej w sferach społeczno-gospodarczej i środowiskowej dyskutuje na temat przyczyn i skutków brexitu wyjaśnia, dlaczego terroryzm jest wielkim wyzwaniem dla współczesnego świata
--	---	---	---	--

V. Problemy społeczne współczesnego świata

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksplozja demograficzna, implozja demograficzna, migracje, uchodźstwo, bezrobocie, handel ludźmi, praca dzieci, wolność religijna, nietolerancja, ksenofobia, rasizm</i> klasyfikuje migracje wg wybranych kryteriów wyjaśnia, czym jest współczynnik (stopa) bezrobocia wymienia formy nietolerancji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany liczby ludności świata w XX i XXI w. na podstawie wykresu i mapy przedstawia obszary występowania eksplozji demograficznej i implozji demograficznej na podstawie mapy wymienia czynniki wpływające na decyzję o migracji w podziale na czynniki przyciągające i czynniki wypychające określa wielkość bezrobocia za pomocą współczynnika (stopy) bezrobocia wymienia przyczyny bezrobocia w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych gospodarczo omawia zmiany stopy bezrobocia młodych w krajach UE na podstawie wykresu podaje przyczyny podejmowania pracy przez dzieci przedstawia liczbę i strukturę pracujących dzieci wg wieku w poszczególnych regionach świata na podstawie wykresu omawia wybrane formy nietolerancji (np. ksenofobię, rasizm, dyskryminację ze względu na status społeczny czy płeć) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje główne przyczyny eksplozji demograficznej i implozji demograficznej określa przyczyny starzenia się społeczeństw przedstawia problemy związane z migracjami dobrowolnymi i przymusowymi w skali globalnej i krajowej omawia problemy związane z uchodźstwem w skali globalnej i krajowej omawia migracje związane ze zmianami klimatycznymi wskazuje współczesne kierunki przemieszczania się uchodźców na podstawie danych statystycznych omawia różnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia na świecie na podstawie mapy omawia problem bezrobocia wśród młodych ludzi przedstawia różnice między stopą bezrobocia ogółem a stopą bezrobocia młodych w wybranych państwach przedstawia sposoby wykorzystywania pracy dzieci w poszczególnych regionach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia skutki eksplozji demograficznej i implozji demograficznej wymienia kraje o największym udziale ludności w wieku 65 lat i więcej w społeczeństwie proponuje działania ograniczające skutki starzenia się społeczeństw charakteryzuje przebieg ważniejszych historycznych i współczesnych fal migracji na świecie omawia pozytywne skutki migracji przedstawia pozytywne i negatywne skutki bezrobocia dla społeczeństwa i gospodarki podaje przyczyny podejmowania pracy przez dzieci (przykłady uwarunkowań społecznych, kulturowych i gospodarczych) omawia problem wykorzystywania pracy osób w krajach o niskich kosztach pracy przedstawia skutki dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innych form nietolerancji przedstawia przykłady wpływu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ procesów starzenia się społeczeństw na życie społeczne i gospodarkę, ze szczególnym uwzględnieniem Europy podaje przykłady działań podejmowanych w związku z problemem uchodźstwa przez społeczność międzynarodową proponuje działania, które mogłyby podjąć społeczność międzynarodowa w celu zmniejszenia liczby uchodźców na świecie wykazuje związek między poziomem rozwoju gospodarczego państwa a odnotowywaną w nim stopą bezrobocia wyjaśnia negatywny wpływ pracy dzieci na świecie na rozwój społeczny i gospodarczy państw proponuje działania przeciwdziałające wykorzystywaniu pracy dzieci uzasadnia potrzebę
--	--	---	--	---

		świata <ul style="list-style-type: none"> • omawia przykłady nietolerancji na świecie 	wykluczania grup ludności na życie społeczne i gospodarcze państw <ul style="list-style-type: none"> • omawia przykłady sposobów przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innym formom nietolerancji na świecie 	przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innym formom nietolerancji na świecie
--	--	--	--	--

VI. Zróżnicowanie jakości życia ludności na świecie

Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>jakość życia</i> • wymienia rodzaje oceny jakości życia • wyjaśnia, czym jest właściwe odżywianie się • wymienia czynniki wpływające na sposób odżywiania się • wymienia rodzaje zagrożeń życia ludzi • wymienia rodzaje chorób • wymienia zagrożenia życia ludzi • wymienia największe zagrożenia w życiu codziennym • wyjaśnia, czym jest poczucie bezpieczeństwa • wyjaśnia znaczenie terminu <i>edukacja</i> • wymienia poziomy, na których jest realizowana edukacja • wyjaśnia znaczenie terminu <i>analfabetyzm</i> • wyjaśnia, czym jest wskaźnik analfabetyzmu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia syntetyczne wskaźniki obiektywnej oceny jakości życia • analizuje zróżnicowanie wartości HDI na świecie na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych • omawia przestrzenne zróżnicowanie stopnia zaspokojenia norm żywieniowych na podstawie mapy tematycznej • analizuje zróżnicowanie wartości energetycznej dostępnej żywności na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia czynniki wpływające na stan zdrowia ludności na podstawie wykresu • wymienia czynniki wywołujące choroby niezakaźne • analizuje zróżnicowanie dostępu do usług zdrowotnych na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia czynniki wpływające na poczucie bezpieczeństwa • analizuje przebieg edukacji formalnej na trzech poziomach na podstawie schematu • analizuje zmiany wskaźnika analfabetyzmu w poszczególnych częściach świata na podstawie wykresu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • analizuje schemat przedstawiający hierarchię potrzeb ludzkich • wyjaśnia różnice między subiektywną a obiektywną oceną jakości życia • podaje przyczyny zróżnicowania obiektywnej oceny jakości życia na świecie • przedstawia zmiany subiektywnej oceny jakości życia w wybranych krajach • opisuje czynniki wpływające na stopień zaspokojenia norm żywieniowych • charakteryzuje wybrane choroby, zakaźne i pasożytnicze oraz niezakaźne • omawia prawidłowości dotyczące zachorowań na choroby zakaźne i pasożytnicze oraz niezakaźne na świecie • analizuje na podstawie mapy tematycznej zmiany poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wybranych regionów świata • analizuje liczbę zgonów w wyniku wypadków drogowych w różnych regionach świata na podstawie danych statystycznych i mapy tematycznej • przedstawia zagrożenie przestępczością w różnych regionach świata • opisuje zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi oraz z klęskami żywiołowymi • opisuje ogólny system edukacji na świecie • charakteryzuje mierniki uczestnictwa w edukacji formalnej na świecie • omawia zróżnicowanie zaspokojenia potrzeb edukacyjnych na świecie na podstawie danych statystycznych i mapy tematycznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób formułuje się obiektywną i subiektywną ocenę jakości życia • przedstawia konsekwencje zróżnicowania jakości życia na świecie • charakteryzuje na przykładach kraje o wysokiej i niskiej jakości życia • omawia sposoby rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych i pasożytniczych • przedstawia skutki występowania chorób • omawia czynniki wpływające na stan zdrowia społeczeństw i jakość usług medycznych na świecie • proponuje działania na rzecz zapobiegania chorobom i ich zwalczania • analizuje poczucie bezpieczeństwa i postrzeganie różnych zagrożeń na podstawie wyników badań ankietowych • analizuje na podstawie wyników badań ankietowych poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole • określa przyczyny zróżnicowania zaspokojenia potrzeb edukacyjnych na świecie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • formułuje hipotezy dotyczące przyczyn zróżnicowania jakości życia na świecie • przedstawia przyczyny zagrożenia życia w wybranych regionach świata, w tym związane z rozprzestrzenianiem się chorób, niskim poziomem ochrony zdrowia i degradacją środowiska • wykazuje zależność między poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a występowaniem poszczególnych rodzajów zagrożeń życia na podstawie danych statystycznych • dokonuje oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wybranych regionów świata na podstawie samodzielnie opracowanych kryteriów • dyskutuje na temat skutków zróżnicowania poziomu zaspokojenia potrzeb edukacyjnych w wybranych regionach świata
--	---	---	---	--

VII. Problemy gospodarcze współczesnego świata

Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>produkt krajowy brutto</i> • wyjaśnia, na czym polega międzynarodowa pomoc rozwojowa • wyjaśnia, czym jest oficjalna pomoc rozwojowa • wymienia kraje udzielające pomocy rozwojowej innym państwom 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na poziom rozwoju gospodarczego państw • omawia zróżnicowanie wartości PKB <i>per capita</i> na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia rodzaje pomocy rozwojowej udzielanej państwom • wymienia państwa, które otrzymały środki w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej na 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • omawia na wybranych przykładach państwa o najwyższej i najniższej wartości PKB <i>per capita</i> • podaje przyczyny dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata • omawia przestrzenne zróżnicowanie zadłużenia państw świata na podstawie mapy tematycznej • omawia działania (inne niż podejmowane w 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje problemy społeczno-gospodarcze najbiedniejszych i najbogatszych państw świata • przedstawia skutki dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata • przedstawia ewolucję pomocy rozwojowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia problem zadłużenia krajów i obywateli na przykładach państw wysoko i słabo rozwiniętych • podaje przykłady działań mających na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata oraz dokonuje ich krytycznej oceny
--	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady organizacji niosących pomoc rozwojową najbiedniejszym krajom wyjaśnia, czym są korporacje międzynarodowe wymienia przykłady korporacji międzynarodowych i podaje nazwy państw, z których się wywodzą 	<p>podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozmieszczenie największych firm świata na podstawie mapy tematycznej wymienia główne branże, w których działają największe korporacje międzynarodowe 	<p>ramach pomocy rozwojowej) mające na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje główne cele rozrastania się korporacji omawia rozwój korporacji na przykładzie The Walt Disney Company 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ polityki na rozwój korporacji międzynarodowych omawia pozytywne i negatywne skutki gospodarczej działalności korporacji międzynarodowych 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ korporacji transnarodowych na społeczeństwo, politykę, gospodarkę i środowisko przyrodnicze państw oraz regionów świata przedstawia wpływ konsumpcjonizmu, pracoholizmu i presji gospodarczej związanej z maksymalizacją zysku na zdrowie i życie człowieka omawia wpływ wybranej korporacji międzynarodowej na społeczeństwo, gospodarkę i środowisko przyrodnicze państw
<p>Próbne badanie osiągnięć ucznia</p>	<p>Realizowane na podstawie zewnętrznych arkuszy egzaminacyjnych np. Operon, CKE</p>			

<p>Atmosfera – powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne składniki powietrza atmosferycznego wymienia czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza odczytuje z mapy izoterm temperaturę powietrza na Ziemi wyjaśnia znaczenie terminów: <i>średnia roczna amplituda temperatury powietrza, dobową amplitudę temperatury powietrza</i> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne, wyż baryczny, niż baryczny</i> odczytuje z mapy izobar wartość ciśnienia atmosferycznego wyznacza kierunki wiatrów względem izobar w wyżu i niżu atmosferycznym wskazuje na mapie izobar rozmieszczenie stałych wyżów i niżów atmosferycznych na Ziemi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zróżnicowanie temperatury i ciśnienia powietrza w przekroju pionowym atmosfery opisuje czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza omawia rozkład temperatury powietrza w styczniu i w lipcu na podstawie mapy omawia roczne amplitudy temperatury powietrza na Ziemi na podstawie mapy tematycznej wskazuje obszary, w których zaznacza się wpływ prądów morskich i wysokości bezwzględnych na temperaturę powietrza omawia rozkład ciśnienia atmosferycznego na Ziemi w styczniu i w lipcu na podstawie mapy podaje przyczyny ruchu powietrza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje warstwową budowę atmosfery na podstawie schematu charakteryzuje zjawiska i procesy zachodzące w różnych warstwach atmosfery porównuje rozkład temperatury w poszczególnych porach roku na półkuli północnej i półkuli południowej oblicza średnią roczną temperaturę powietrza dla wybranej stacji meteorologicznej oblicza średnią roczną amplitudę temperatury powietrza wykazuje zależność ciśnienia atmosferycznego od temperatury powietrza odróżnia prądy konwekcyjne (wstępujące i zstępujące) od wiatrów analizuje powstawanie ośrodków barycznych na podstawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje pole magnetyczne Ziemi na podstawie infografiki wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza na Ziemi omawia roczny przebieg temperatury powietrza we własnym regionie na podstawie klimatogramu oblicza temperaturę powietrza na podstawie gradientu adiabatyicznego wyjaśnia przyczyny zróżnicowania ciśnienia atmosferycznego na Ziemi wyjaśnia na podstawie schematu, czym jest globalna cyrkulacja atmosferyczna wyjaśnia genezę wiatrów stałych, okresowych i lokalnych omawia na podstawie klimatogramu wielkość rocznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie atmosfery dla życia na Ziemi wykazuje związek między budową atmosfery a zjawiskami i procesami meteorologicznymi omawia zjawisko inwersji temperatury powietrza formułuje prawidłowości dotyczące zróżnicowania rocznej amplitudy temperatury powietrza na Ziemi omawia ekstremalne wartości temperatury na świecie wskazuje na mapie obszary występowania ekstremalnych temperatur na Ziemi wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i w wyższych szerokościach geograficznych wyjaśnia przyczyny występowania strefy podwyższonego i
--	---	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kondensacja, temperatura punktu rosy, jądra kondensacji, wilgotność powietrza, resublimacja</i> • opisuje miary wilgotności powietrza • wymienia rodzaje opadów atmosferycznych • wymienia przyczyny występowania opadów na Ziemi • wymienia i wskazuje na mapie przykładowe obszary o najmniejszych i największych rocznych sumach opadów na Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda, prognoza pogody, mapa synoptyczna</i> • określa elementy pogody • określa z mapy synoptycznej warunki pogodowe • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>klimat, strefa klimatyczna</i> • podaje przykład klimatu lokalnego • wskazuje na mapie główne strefy klimatyczne na Ziemi • opisuje dowolną strefę klimatyczną na Ziemi na podstawie mapy • podaje przykłady klimatów astrefowych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady obszarów objętych wiatrami stałymi • wyjaśnia proces powstawania pasatów • wymienia czynniki wpływające na rozkład opadów atmosferycznych • opisuje zróżnicowanie opadów na Ziemi na podstawie mapy • wyróżnia rodzaje frontów atmosferycznych i je omawia • wymienia sposoby pozyskiwania danych meteorologicznych • charakteryzuje pogodę panującą na wybranym obszarze na podstawie mapy synoptycznej • wyjaśnia różnicę między klimatem lokalnym a mikroklimatem • analizuje klimatogramy głównych stref klimatycznych • rozpoznaje strefę klimatyczną na podstawie opisu lub klimatogramu • podaje cechy klimatu górskiego 	<p>schematu</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia krążenie powietrza w ośrodkach barycznych na półkuli północnej i półkuli południowej na podstawie schematu • wskazuje na mapie obszary występowania wiatrów stałych, okresowych i lokalnych • przedstawia warunki niezbędne do powstania opadu atmosferycznego • wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu opadów atmosferycznych na Ziemi • rozpoznaje rodzaje opadów i osadów atmosferycznych • odróżnia front ciepły od frontu chłodnego na podstawie ich budowy i towarzyszących im zjawisk atmosferycznych • przedstawia podstawy prognozowania pogody • podaje przykłady obszarów, na których występują zmienne warunki pogodowe w ciągu roku • porównuje uproszczoną mapę pogody z mapą synoptyczną • wyjaśnia znaczenie prognozowania pogody dla gospodarki • omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat na Ziemi • wymienia obszary o specyficznym klimacie lokalnym w Polsce • opisuje typy klimatów na podstawie klimatogramów i mapy klimatycznej • wykazuje różnice między klimatem morskim a klimatem kontynentalnym • opisuje klimaty strefowe i astrefowe 	<p>sumy opadów atmosferycznych we własnym regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zjawiska towarzyszące ciepłym i chłodnym frontom atmosferycznym • analizuje mapy synoptyczne i zdjęcia satelitarne w celu przygotowania prognozy pogody • przedstawia na wybranych przykładach wpływ czynników meteorologicznych i geograficznych na poszczególne elementy pogody • omawia ekstremalne zjawiska atmosferyczne: burze, trąby powietrzne, szkwały • podaje czynniki warunkujące mikroklimat miejsca, w którym znajduje się szkoła • charakteryzuje i porównuje strefy klimatyczne i typy klimatów na Ziemi i uzasadnia ich zasięgi • rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów atmosferycznych • opisuje cechy klimatu lokalnego w miejscu zamieszkania 	<p>obniżonego ciśnienia na kuli ziemskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie wiatrów stałych, okresowych i lokalnych dla przebiegu pogody • wyjaśnia przyczyny występowania dużych sum opadów atmosferycznych w strefie klimatów równikowych • omawia charakterystyczne zmiany pogody w czasie przemieszczania się frontów atmosferycznych • interpretuje meteorologiczne zdjęcia satelitarne • omawia dynamikę zmian zachodzących w atmosferze, ukazuje związane z nimi zagrożenia i skutki tych zmian • wyjaśnia przyczyny modyfikujące przebieg stref klimatycznych • wyjaśnia, na czym polega strefowość klimatów na Ziemi • wyjaśnia wpływ lokalnych czynników na klimat wybranych regionów
Przemysł –	• dokonuje podziału przemysłu	• wskazuje na mapie obszary	• analizuje zmiany wielkości	• określa miejsce Polski	• ocenia stan i perspektywy rozwoju

<p>powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>wg wybranych kryteriów</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje przemysłu wymienia czynniki lokalizacji przemysłu wskazuje lokalizację najważniejszych złóż surowców mineralnych w Polsce i na świecie na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych wymienia rodzaje elektrowni w Polsce i na świecie wymienia alternatywne źródła energii wymienia najważniejsze działy przetwórstwa przemysłowego w Polsce i na świecie wskazuje na mapie największe okręgi przemysłowe świata i Polski 	<p>występowania zasobów naturalnych w Polsce i na świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozmieszczenie elektrowni ciepłych, wodnych i innych niekonwencjonalnych w Polsce i na świecie wskazuje dynamicznie rozwijające się dziedziny produkcji przemysłowej w Polsce i na świecie charakteryzuje i wskazuje na mapie specjalne strefy ekonomiczne w Polsce analizuje rozmieszczenie ośrodków high-tech na świecie omawia czynniki lokalizacji wybranych okręgów przemysłowych 	<p>wydobycia wybranych surowców mineralnych w Polsce i na świecie na podstawie danych statystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata na podstawie danych statystycznych porównuje strukturę przemysłu przetwórczego Polski ze strukturą innych krajów świata opisuje zmiany zachodzące w okręgach przemysłowych Polski i świata 	<p>w światowej produkcji przemysłowej</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wielkość wydobycia surowców w Polsce i na świecie wyjaśnia przyczyny i konsekwencje zmian w gospodarowaniu różnymi źródłami energii w Polsce i na świecie omawia procesy modernizacji i restrukturyzacji zachodzące w okręgach przemysłowych 	<p>polskiego i światowego przemysłu wydobywczego</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje problemy energetyki w Polsce i na świecie ocenia perspektywy rozwoju przemysłu zaawansowanej technologii w Polsce i na świecie
<p>Hydrosfera – powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>hydrosfera</i> oraz podaje charakterystyczne cechy hydrosfery wymienia elementy składowe cyklu hydrologicznego przedstawia podział wszechoceanu na mapie świata wyjaśnia, czym różni się morze od oceanu wymienia rodzaje mórz wskazuje na mapie wybrane morza i zatoki i podaje ich nazwy wymienia cechy wody morskiej odczytuje z mapy zasolenie wody na podstawie izohalin wymienia rodzaje prądów morskich rozdziela rodzaje pływów morskich wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rzeka, dorzecze, system rzeczny, zlewisko</i> wyróżnia rodzaje rzek wskazuje na mapie świata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia cykl hydrologiczny na podstawie schematu przedstawia bilans wodny na Ziemi i jego zróżnicowanie w różnych warunkach klimatycznych wskazuje na mapie obszary o deficycie oraz nadmiarze wody wymienia cechy fizykochemiczne wód morskich charakteryzuje gęstość wody morskiej wymienia rodzaje ruchów wody morskiej przedstawia rozkład prądów morskich na świecie na podstawie mapy omawia genezę tsunami wymienia przyczyny powstawania pływów morskich omawia system rzeczny wraz z dorzeczem na podstawie schematu charakteryzuje na podstawie mapy sieć rzeczna na poszczególnych kontynentach wymienia rodzaje zasilania rzek 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje rodzaje i wielkość zasobów wodnych na Ziemi podaje przyczyny zróżnicowania zasolenia wód morskich oblicza zasolenie wody w procentach wyjaśnia przyczyny zróżnicowania zasolenia mórz omawia problem zanieczyszczenia wód morskich podaje przyczyny występowania poszczególnych rodzajów ruchów wody morskiej omawia falowanie wiatrowe i przyczyny powstawania fal morskich charakteryzuje prądy morskie, ich rodzaje oraz rozkład na świecie omawia skutki tsunami omawia mechanizm powstawania pływów wskutek oddziaływania Księżyca i Słońca określa rolę rzek w obiegu wody na Ziemi omawia przyczyny zróżnicowania sieci rzecznej na Ziemi opisuje cechy ustrojów rzecznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rodzaj i wielkość zasobów wodnych w swoim regionie omawia rolę retencji w cyklu hydrologicznym przedstawia zróżnicowanie temperatury wód oceanicznych wyjaśnia przyczyny zróżnicowania termicznego mórz w układzie pionowym i układzie poziomym objaśnia mechanizm powstawania powierzchniowych prądów morskich i ich układ wyjaśnia powstawanie upwellingu przybrzeżnego na podstawie ilustracji prezentuje ustrój rzeki płynącej najbliższej szkole omawia znaczenie przyrodnicze i gospodarcze wielkich rzek na wybranym przykładzie ze świata charakteryzuje genetyczne typy jezior rozpoznaje wybrane typy genetyczne jezior na podstawie planów batymetrycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje znaczenie wody dla funkcjonowania systemu przyrodniczego Ziemi omawia wpływ prądów morskich na życie i gospodarkę człowieka omawia ruch cząsteczek wody podczas falowania oraz parametry fali na podstawie schematu omawia mechanizm ENSO i jego wpływ na środowisko geograficzne wykazuje na przykładach zależność sieci rzecznej od budowy geologicznej i rzeźby terenu rozpoznaje ustrój rzeczny wybranych rzek świata, Europy i Polski omawia znaczenie jezior w życiu i działalności człowieka omawia wpływ zanikania pokrywy lodowej w obszarach okołobiegunowych na gospodarkę, życie mieszkańców i ich tożsamość kulturową omawia znaczenie gospodarcze

	<p>przykładowe rzeki główne, systemy rzeczne i zlewiska</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe typy ustrojów rzecznych wymienia kryteria klasyfikacji jezior wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lodowiec górski, łądogół, granica wiecznego śniegu</i> wymienia formy występowania lodu na Ziemi wymienia typy lodowców górskich wskazuje na mapie obszary występowania wód artezyjskich na Ziemi wymienia obszary występowania gejzerów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rozmieszczenie jezior na kuli ziemskiej wskazuje na mapie największe sztuczne zbiorniki wodne wyjaśnia różnicę między lodowcem górskim a łądogółem wymienia części składowe lodowca górskiego wskazuje na mapie świata obszary występowania lodowców górskich i łądogółów wskazuje na mapie świata obszary występowania wieloletniej zmarzliny charakteryzuje rodzaje wód podziemnych na podstawie schematu analizuje schemat basenu artezyjskiego omawia powstawanie źródeł i ich rodzaje na podstawie ilustracji 	<p>na świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia uwarunkowania występowania jezior na Ziemi analizuje plany batymetryczne wybranych jezior porównuje kształt i głębokość jezior różnych typów opisuje warunki powstawania lodowców omawia proces powstawania lodu lodowcowego opisuje cechy łądogołu Antarktydy i Grenlandii omawia warunki powstawania wieloletniej zmarzliny klasyfikuje wody podziemne charakteryzuje wody artezyjskie i subartezyjskie oraz podaje różnice między nimi przedstawia warunki powstawania źródeł opisuje typy wód mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny odmiennej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych charakteryzuje typy lodowców górskich na podstawie fotografii oraz ilustracji omawia proces powstawania bariery lodowej i góry lodowej przedstawia uwarunkowania występowania wód podziemnych opisuje rodzaje wód podziemnych występujących w okolicach szkoły omawia mechanizm funkcjonowania gejzerów 	<ul style="list-style-type: none"> wód podziemnych
<p>Obraz Ziemi – powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokonuje podziału nauk geograficznych na dyscypliny wymienia źródła informacji geograficznej wymienia metody badań geograficznych wymienia rodzaje wykresów i diagramów podaje definicje mapy i skali wymienia elementy mapy określa rodzaje map wyróżnia rodzaje skal omawia i czyta legendę mapy rozpoznaje rodzaje map opisuje dowolny obszar na podstawie mapy turystyczno-topograficznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje przedmiot i cele badań geograficznych wymienia źródła informacji potrzebne do charakterystyki własnego regionu konstruuje plan pracy dla wybranego problemu badawczego w zakresie geografii wymienia funkcje GIS klasyfikuje mapy ze względu na różne kryteria porównuje i szereguje skale posługuje się podziałką mapy wymienia najczęściej stosowane metody prezentowania informacji na mapach rozdziela formy rzeźby na mapie, analizując układ poziomic podaje przykłady wykorzystania mapy topograficznej odnajduje na mapie obiekty 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa miejsce geografii wśród innych nauk omawia źródła informacji geograficznej, ich przydatność i możliwości wykorzystania przedstawia podstawowe ilościowe i jakościowe metody badań geograficznych oraz możliwości ich wykorzystania na wybranych przykładach opracowuje kwestionariusz ankiety na wybrany temat dotyczący problemu badawczego wyjaśnia, na czym polega cyfrowa metoda prezentacji zjawisk GIS stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje interdyscyplinarny charakter nauk geograficznych wymienia przykłady informacji pozyskiwanych na podstawie obserwacji i pomiarów prowadzonych w terenie prezentuje i analizuje cechy środowiska geograficznego za pomocą GIS tworzy dokumentację obserwacji terenowych za pomocą odbiornika GPS (smartfona) oblicza skalę mapy na podstawie odległości lub powierzchni porównuje metody jakościowe i metody ilościowe prezentacji zjawisk na mapach określa przydatność fotografii i zdjęć satelitarnych do pozyskiwania informacji o środowisku geograficznym interpretuje treść fotografii i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii przedstawia możliwości wykorzystania różnych źródeł informacji geograficznych i ocenia ich przydatność omawia przykłady wykorzystania narzędzi GIS do analiz różnicowania przestrzennego środowiska geograficznego dostrzega i określa związki przyczynowo-skutkowe między elementami środowiska na danym terenie na podstawie mapy cyfrowej przeprowadza wywiad i opracowuje wyniki z zajęć terenowych wykazuje przydatność fotografii i zdjęć satelitarnych do pozyskiwania informacji o środowisku geograficznym

		geograficzne przedstawione na fotografii	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dane liczbowe przedstawione za pomocą tabeli, wykresów i diagramów • analizuje źródła kartograficzne oraz formułuje wnioski na ich podstawie • stosuje różne rodzaje skal i przekształca je • posługuje się skalą mapy do obliczenia odległości i powierzchni • wyróżnia graficzne i kartograficzne metody przedstawiania informacji geograficznej • posługuje się mapą hipsometryczną • podaje przykłady zastosowania różnego rodzaju map • wskazuje różnice w sposobie przedstawiania rzeźby na mapie topograficznej i mapie ogólnogeograficznej • oblicza skalę mapy na podstawie odległości lub powierzchni • orientuje mapę topograficzną w terenie 	<p>zdjęć satelitarnych oraz wskazuje wady i zalety każdego z przedstawionych obszarów</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta i interpretuje treści różnych rodzajów map • charakteryzuje działania systemu nawigacji satelitarnej GPS • 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przykłady technologii informacyjno-komunikacyjnych i geoinformacyjnych do pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych • określa współrzędne geograficzne na mapie oraz z wykorzystaniem GPS
Ziemia we wszechświecie – powtórzenie wiadomości przed maturą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: <i>planeta, księżyc, planetoida, meteoroida, kometa</i> • wymienia ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny • wymienia planety Układu Słonecznego • opisuje teorię heliocentryczną • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ruch obiegowy, wysokość górowania Słońca, noc polarna i dzień polarny</i> • podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi • wydziela strefy oświetlenia Ziemi i ich granice • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ruch obrotowy, czas uniwersalny</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i porównuje planety Układu Słonecznego, w tym Ziemię • porównuje teorię heliocentryczną z teorią geocentryczną • opisuje Słońce jako gwiazdę • opisuje cechy ruchu obiegowego Ziemi na podstawie schematu • podaje przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku • omawia czas trwania zmian długości dnia i nocy w różnych szerokościach geograficznych • podaje różnice między horyzontem a widnokregiem • omawia widomą wędrówkę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ciała niebieskie we wszechświecie • rozpoznaje ciała niebieskie na zdjęciach i mapach kosmosu • rozpoznaje gwiazdozbiory nieba północnego • podaje cechy Ziemi odróżniające ją od innych planet Układu Słonecznego • opisuje Ziemię widzianą z kosmosu • przedstawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi • opisuje poszczególne strefy oświetlenia Ziemi • przedstawia konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi • charakteryzuje zaćmienie Słońca 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia teorie pochodzenia i budowy wszechświata • omawia powstawanie Układu Słonecznego • porównuje cechy budowy planet Układu Słonecznego • charakteryzuje typy galaktyk i ich budowę • omawia przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku • omawia zmiany wysokości górowania Słońca w różnych szerokościach geograficznych • oblicza wysokość górowania Słońca na dowolnej szerokości geograficznej w dniach równonocy i przesileni • przedstawia dowody na ruch 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje współczesne metody badań kosmicznych i ich znaczenie • porównuje odległości we wszechświecie i kształtuje wyobrażenie o ogromie i złożoności wszechświata • przedstawia osiągnięcia naukowców, w tym Polaków, w poznawaniu wszechświata • wykazuje zależność między nachyleniem osi ziemskiej a dopływem energii słonecznej do powierzchni Ziemi • wyznacza współrzędne geograficzne dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na

	<p><i>czas strefowy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy ruchu obrotowego • podaje parametry fizyczne Słońca • wymienia fazy Księżyca • wymienia rodzaje czasów na Ziemi 	<p>Słońca nad horyzontem na podstawie schematu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia występowanie faz Księżyca na podstawie schematu • charakteryzuje czas uniwersalny i czas strefowy • podaje nazwy europejskich stref czasowych 	<p>i Księżyca na podstawie ilustracji</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania czasu na Ziemi • analizuje mapę stref czasowych • oblicza czas słoneczny dowolnego miejsca na Ziemi na podstawie różnicy długości geograficznej • omawia czas urzędowy obowiązujący w niektórych państwach • wyjaśnia, czym jest międzynarodowa linia zmiany daty 	<p>obrotowy Ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady i wskazuje skutki występowania siły Coriolisa dla środowiska przyrodniczego • wykazuje zależność miejscowego czasu słonecznego od długości geograficznej • oblicza miejscowy czas słoneczny z uwzględnieniem przekraczania międzynarodowej linii zmiany daty 	<p>podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przykłady wpływu zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku na życie i działalność człowieka • opisuje przykłady wpływu różnic czasu na życie i działalność człowieka
<p>Procesy endogeniczne – powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>litosfera, skorupa ziemna, prądy konwekcyjne</i> • wymienia warstwy wnętrza Ziemi • wymienia główne pierwiastki i minerały budujące skorupę ziemską • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skała, minerał</i> • wymienia główne rodzaje skał występujących na Ziemi • wyjaśnia, czym są procesy endogeniczne i klasyfikuje je • wskazuje na mapie główne płyty litosfery i ich granice, grzbiety śródoceaniczne, strefy subdukcji i ryftu • wymienia orogenezy w historii Ziemi • wymienia deformacje tektoniczne • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plutonizm, wulkanizm, trzęsienia ziemi, obszary sejsmiczne, obszary asejsmiczne</i> • odróżnia intruzje zgodne od niezgodnych • odróżnia wulkany czynne od wygasłych • wymienia produkty erupcji wulkanicznych • podaje różnicę między epicentrum a hipocentrum trzęsienia ziemi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy budowy wnętrza Ziemi • wymienia powierzchnie nieciągłości we wnętrzu Ziemi • podaje różnice między minerałem a skałą • rozpoznaje minerały skałotwórcze • opisuje warunki powstawania różnych rodzajów skał • podaje przykłady skał o różnej genezie • wskazuje na mapie obszary występowania najbardziej rozpowszechnionych skał • omawia podstawowe założenia teorii tektoniki płyt litosfery • prezentuje typy granic płyt litosfery z wykorzystaniem mapy tematycznej • odróżnia ruchy górotwórcze od ruchów epejrogenicznych • wymienia typy genetyczne gór • podaje przykłady różnych typów genetycznych gór • wskazuje na mapie obszary występowania ruchów epejrogenicznych • opisuje warunki powstawania wulkanów na podstawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje skład chemiczny i właściwości fizyczne poszczególnych warstw wnętrza Ziemi • opisuje stopień geotermiczny • wskazuje różnice między skorupą kontynentalną a skorupą oceaniczną • charakteryzuje wybrane skały o różnej genezie • rozpoznaje wybrane skały • wymienia przyczyny wzajemnego przemieszczania się płyt skorupy ziemskiej • omawia procesy spredu i subdukcji na podstawie infografiki • wskazuje na mapie świata przykłady gór powstałych w wyniku kolizji płyt litosfery • charakteryzuje typy genetyczne gór i podaje ich cechy • rozpoznaje na podstawie schematów deformacje tektoniczne • podaje przyczyny ruchów epejrogenicznych • omawia procesy plutoniczne i podaje ich skutki • charakteryzuje typy intruzji magmatycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany temperatury, ciśnienia i gęstości zachodzące we wnętrzu Ziemi wraz ze wzrostem głębokości • oblicza temperaturę w głębi skorupy ziemskiej na podstawie stopnia geotermicznego • przedstawia genezę skał magmowych, osadowych i przeobrażonych • przedstawia gospodarcze zastosowanie skał • wyjaśnia mechanizm działania prądów konwekcyjnych • charakteryzuje powstawanie gór w wyniku kolizji płyt litosfery na podstawie schematu • podaje przykłady świadczące o ruchach pionowych skorupy ziemskiej • opisuje etapy powstawania gór fałdowych i zrębowych • omawia wpływ ruchu płyt litosfery na genezę procesów endogenicznych • prezentuje typy wulkanów ze względu na przebieg erupcji i rodzaj materiału • podaje przykłady negatywnych i pozytywnych skutków erupcji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływ budowy wnętrza Ziemi na genezę procesów endogenicznych • podaje przykłady występowania i wykorzystania skał we własnym regionie • wyjaśnia wpływ procesów geologicznych na powstawanie głównych struktur tektonicznych na wybranych przykładach • wskazuje różnice w procesach powstawania wybranych gór, np. Himalajów i Andów • wymienia przykłady wpływu zjawisk wulkanicznych na środowisko przyrodnicze i działalność człowieka • rozpoznaje skały występujące w najbliższej okolicy na powierzchni lub użyte w budynkach i budowach • omawia zależność pomiędzy wiekiem orogenezy a wysokością gór • podaje przykłady skutków występowania procesów epejrogenicznych i izostatycznych • wykazuje zależność wielkich form rzeźby terenu od budowy skorupy ziemskiej na przykładach

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wybranych trzęsień ziemi występujących na świecie • podaje przyczyny ruchów epejrogenicznych • wyjaśnia znaczenie terminu <i>ruchy izostatyczne</i> • odczytuje dane z krzywej hipsograficznej • wskazuje na mapie najgłębsze rowy oceaniczne na Ziemi i podaje ich nazwy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>skamieniałość przewodnia</i> 	<p>schematu</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rozmieszczenie wulkanów na Ziemi • przedstawia rodzaje trzęsień ziemi • wskazuje na mapie rozmieszczenie obszarów sejsmicznych na Ziemi • wymienia podobieństwa i różnice między ruchami epejrogenicznymi a izostatycznymi • charakteryzuje ukształtowanie poziome i pionowe powierzchni Ziemi • omawia podział dziejów Ziemi • omawia etapy powstawania skamieniałości na podstawie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę wulkanu • wskazuje na mapie ważniejsze wulkany i określa ich położenie w stosunku do granic płyt litosfery • omawia przyczyny trzęsień ziemi • charakteryzuje skalę Richtera i skalę Mercallego • przedstawia rozchodzenie się fal sejsmicznych na podstawie ilustracji • omawia wielkie formy ukształtowania lądów i dna oceanicznego • wskazuje na mapie batymetrycznej wielkie formy dna oceanicznego • omawia metody odtwarzania dziejów Ziemi • przedstawia najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego) • rozpoznaje okres geologiczny na podstawie opisu 	<p>wulkanicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między ruchami płyt skorupy ziemskiej a rozmieszczeniem wulkanów • wykazuje zależność między ruchami płyt skorupy ziemskiej a obszarami występowania trzęsień ziemi • wskazuje negatywne skutki trzęsień ziemi i erupcji wulkanicznych • omawia wpływ procesów geologicznych na ukształtowanie powierzchni Ziemi • analizuje tabelę stratygraficzną • wyjaśnia znaczenie skamieniałości przewodnich w odtwarzaniu dziejów Ziemi • analizuje oraz interpretuje mapy i profile geologiczne 	<p>ze świata i z Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje zasady ustalania wieku względnego i wieku bezwzględnego skał oraz wydarzeń geologicznych • rozpoznaje okres geologiczny na podstawie zestawu skamieniałości przewodnich • odtwarza wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi na podstawie profilu geologicznego
<p>Procesy egzogeniczne – powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje procesy egzogeniczne kształtujące powierzchnię Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wietrzenie, zwietrzelina</i> • wyróżnia rodzaje wietrzenia (fizyczne, chemiczne, biologiczne) • wymienia produkty wietrzenia • wymienia rodzaje ruchów masowych • wyjaśnia znaczenie terminu <i>kras</i> • wymienia skały rozpuszczalne przez wodę • wymienia podstawowe formy krasowe • wymienia elementy doliny rzecznej na podstawie schematu • wymienia rodzaje erozji rzecznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na efekty procesów zewnętrznych • wymienia czynniki decydujące o intensywności wietrzenia na kuli ziemskiej • omawia procesy krasowe • omawia właściwości rozpuszczające wody • odróżnia formy krasu powierzchniowego od krasu podziemnego • odróżnia terasę zalewową od terasy nadzalewowej • odróżnia erozje wgłębną, wsteczną i boczną • wskazuje na mapie delty i ujścia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja) • charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego, chemicznego i biologicznego • przedstawia formy i produkty powstałe w wyniku poszczególnych rodzajów wietrzenia • omawia rozwój rzeźby terenu powstałej pod wpływem ruchów masowych • przedstawia czynniki wpływające na przebieg zjawisk krasowych • przedstawia uwarunkowania tempa rozpuszczania skał 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia intensywność poszczególnych rodzajów wietrzenia na Ziemi na podstawie schematu • omawia skutki procesu wietrzenia • omawia genezę wybranych form krasowych powierzchniowych i podziemnych • omawia skutki ruchów masowych • omawia sposoby zapobiegania ruchom masowym oraz minimalizowania ich następstw • wymienia etapy rozwoju form krasu powierzchniowego • podaje cechy rzeźbotwórczej działalności rzeki – erozji, transportu, akumulacji – w jej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania procesów rzeźbotwórczych rzek, wiatru, lodowców i lądolodów, mórz oraz wietrzenia • omawia skutki rzeźbotwórczej działalności rzek, wiatru, lodowców i lądolodów, mórz oraz wietrzenia • wykazuje wpływ czynników przyrodniczych i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe • przedstawia przykłady ograniczeń w zakresie zagospodarowania terenu, wynikające z budowy geologicznej podłoża, rzeźby

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia typy ujść rzecznych wskazuje na mapie delty i ujścia lejkowate wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lodowiec górski, lądolód</i> wymienia rodzaje moren rozdziela formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i lądolodów na ilustracji oraz fotografii wyjaśnia znaczenie terminów: <i>abrazja, klif, plaża, mierzeja</i> wymienia czynniki kształtujące wybrzeża morskie wymienia czynniki wpływające na intensywność rzeźbotwórczej działalności wiatru wymienia rodzaje wydm wymienia rodzaje pustyń podaje nazwy największych pustyń na Ziemi 	<p>lejkowate</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności lodowców omawia powstawanie różnych typów moren wymienia przykłady niszczącej i budującej działalności morza rozdziela typy wybrzeży na podstawie map i fotografii wymienia formy terenu powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności wiatru wyjaśnia różnice między wydmą paraboliczną a barchanem 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy rzeźby krasowej wskazuje na mapie obszary krasowe znane na świecie, w Europie i w Polsce porównuje cechy rzeki w biegach górnym, środkowym i dolnym rozpoznaje na rysunkach i fotografiach formy powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności rzek charakteryzuje typy ujść rzecznych na podstawie mapy i zdjęć satelitarnych klasyfikuje formy rzeźby polodowcowej na formy erozyjne i formy akumulacyjne charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i lądolodów wymienia czynniki wpływające na tempo cofania się wybrzeży klifowych przedstawia proces powstawania mierzei na podstawie schematu charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności morza (klif, mierzeja) omawia uwarunkowania procesów eolicznych omawia warunki tworzenia się wydm 	<p>górnym, środkowym i dolnym biegu</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje powstawanie meandrów opisuje niszczącą, transportową i akumulacyjną działalność lodowców charakteryzuje krajobraz młodoglacjalny omawia procesy i formy na wybrzeżu stromym porównuje typy wybrzeży morskich oraz podaje ich podobieństwa i różnice charakteryzuje niszczącą, transportującą i budującą działalność wiatru rozdziela formy rzeźby erozyjnej i akumulacyjnej działalności wiatru na podstawie fotografii 	<p>terenu i grawitacyjnych ruchów masowych</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny różnicowania procesów rzeźbotwórczych (erozji i akumulacji) na poszczególnych odcinkach rzeki (górnym, środkowym i dolnym) opisuje fazy rozwoju zakola rzeczno i powstawanie starorzecza na podstawie ilustracji
--	--	--	--	---	---

<p>Pedosfera. Biosfera – powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, przydatność rolnicza gleb, żyzność, urodzajność</i> • rozróżnia gleby strefowe, śródstrefowe i niestrefowe • rozróżnia podstawowe profile glebowe • wyjaśnia znaczenie terminu <i>formacje roślinne</i> • podaje nazwy formacji roślinnych • wskazuje na mapie zasięg występowania głównych stref roślinnych • wymienia charakterystyczne gatunki roślinne w każdej ze stref roślinnych • wymienia piętra roślinne na przykładzie Tatr 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje najważniejsze poziomy glebowe na podstawie ilustracji profili glebowych • wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych typów gleb strefowych i niestrefowych • podaje charakterystyczne cechy głównych stref roślinnych na Ziemi • porównuje piętrowość w wybranych górach świata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia uwarunkowania powstawania gleb • omawia podstawowe profile glebowe • omawia cechy głównych typów gleb strefowych, śródstrefowych i niestrefowych • wyjaśnia różnicę między żyznością a urodzajnością • opisuje rozmieszczenie i warunki występowania głównych stref roślinnych na świecie • charakteryzuje piętra roślinne na wybranych obszarach górskich • podaje wspólne cechy piętrowości na przykładzie wybranych gór świata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki glebotwórcze i procesy glebotwórcze, w tym zachodzące na obszarze, na którym znajduje się szkoła dopasowuje do profili glebowych odpowiednie nazwy gleb • omawia przydatność rolniczą wybranych typów gleb na świecie • omawia czynniki wpływające na piętrowe zróżnicowanie roślinności na Ziemi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje profil glebowy i rozpoznaje proces glebotwórczy • wskazuje przyczyny zróżnicowania profili glebowych poszczególnych typów gleb • wskazuje zależność między klimatem a występowaniem typów gleb i formacji roślinnych w układzie strefowym • wykazuje zależność szaty roślinnej od wysokości nad poziomem morza
<p>Usługi – powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje usługi według różnych systemów • charakteryzuje usługi podstawowe i usługi wyspecjalizowane • wymienia rodzaje transportu i kryteria jego podziału • podaje czynniki rozwoju transportu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>łączność</i> • przedstawia podział łączności • wymienia przejawy kształtowania się społeczeństwa informacyjnego • wyjaśnia, czym jest kapitał ludzki • przedstawia wydatki państwa na edukację w wybranych krajach • wymienia państwa przeznaczające największe nakłady na działalność badawczo-rozwojową • wymienia największe banki świata • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>handel zagraniczny, eksport, import, reeksport, bilans handlowy</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zróżnicowanie sektora usługowego na świecie • omawia czynniki rozwoju transportu w Polsce • wymienia elementy infrastruktury transportowej • wskazuje miejsce łączności w PKD • omawia rozwój łączności • wymienia czynniki wpływające na innowacyjność i rozwój gospodarki opartej na wiedzy • wymienia główne centra finansowe na świecie • podaje czynniki wpływające na rozwój handlu międzynarodowego • wyjaśnia, na czym polega międzynarodowy przepływ kapitału między państwami • omawia kierunki międzynarodowej wymiany towarowej • wymienia głównych partnerów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje zatrudnienie w sektorze usługowym w Polsce ze strukturą zatrudnienia w usługach w wybranych krajach świata • opisuje transport: samochodowy, kolejowy, morski, wodny śródlądowy, lotniczy i przesyłowy na świecie • przedstawia wady i zalety poszczególnych rodzajów transportu • omawia rozwój telefonii i zróżnicowanie jego poziomu na świecie • omawia kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego • omawia cechy gospodarki opartej na wiedzy • wyjaśnia znaczenie kapitału ludzkiego w rozwoju gospodarczym • opisuje dostęp do usług edukacyjnych w wybranych krajach • omawia dostęp do usług 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje zróżnicowanie gęstości sieci dróg i sieci linii kolejowych na świecie • charakteryzuje uwarunkowania rozwoju transportu: samochodowego, kolejowego, morskiego, wodnego śródlądowego, lotniczego i przesyłowego na świecie • przedstawia zróżnicowanie udziału poszczególnych rodzajów transportu w strukturze przewozów w wybranych krajach • przedstawia rozwój telekomunikacji komputerowej i zróżnicowanie jego poziomu na świecie • przedstawia prawidłowości w zakresie zróżnicowania dostępu do internetu na świecie • omawia rolę telekomunikacji komputerowej w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego • omawia pozytywne i negatywne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie transportu i łączności w rozwoju społeczno-gospodarczym świata i w życiu codziennym • omawia zmiany roli poszczególnych rodzajów transportu wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju • przedstawia zróżnicowanie poziomu innowacyjności gospodarek państw UE na podstawie Europejskiego Rankingu Innowacyjności • omawia rolę giełd w światowym systemie finansowym i gospodarce państw • opisuje znaczenie handlu międzynarodowego dla rozwoju społeczno-gospodarczego świata • omawia zasady sprawiedliwego handlu i wyjaśnia, dlaczego należy ich przestrzegać • wyjaśnia, jaki wpływ wywiera turystyka na gospodarkę

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przedmioty handlu międzynarodowego wyjaśnia znaczenie terminu <i>turystyka</i> wymienia kraje, z których przyjeżdża do Polski najwięcej turystów podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną wymienia regiony najczęściej odwiedzane przez turystów wskazuje na mapie główne regiony turystyczne Europy 	<p>handlowych Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia rozwój ruchu turystycznego na świecie charakteryzuje wybrany region turystyczny świata omawia udział poszczególnych regionów świata w ogólnej liczbie przyjazdów turystycznych 	<p>bankowych w wybranych krajach</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje wpływ usług ubezpieczeniowych na życie człowieka omawia cele Światowej Organizacji Handlu (WTO) omawia na podstawie mapy zróżnicowanie przestrzenne obrotów handlu zagranicznego przedstawia strukturę towarową wymiany handlowej w wybranych krajach omawia strukturę handlu zagranicznego Polski przedstawia główne założenia działalności Światowej Organizacji Sprawiedliwego Handlu (WFTO) przedstawia przyczyny szybkiego rozwoju turystyki na świecie omawia czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną opisuje atrakcyjność turystyczną wybranych regionów turystycznych świata przedstawia ograniczenia w rozwoju turystyki 	<p>skutki kształtowania się społeczeństwa informacyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega wsparcie udzielane młodym, innowacyjnym przedsiębiorstwom – start-upom – przez inkubatory przedsiębiorczości i akceleratory biznesu przedstawia prawidłowości przestrzenne w zakresie dostępu do usług edukacyjnych i finansowych na świecie wykazuje związek między nakładami na prace badawczo-rozwojowe a poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego państwa omawia rolę usług w handlu międzynarodowym analizuje handel międzynarodowy w ujęciu globalnym: podaje wartość światowych obrotów handlu międzynarodowego, opisuje strukturę towarową, wymienia najważniejszych eksporterów i importerów opisuje skutki rozwoju turystyki na świecie omawia usługi turystyczne w Polsce podaje przykłady skutków rozwoju turystyki w swoim regionie przedstawia najważniejsze miejsca pielgrzymkowe różnych religii na świecie i w Polsce oraz omawia znaczenie miejsc świętych dla wyznawców poszczególnych religii 	<p>i społeczeństwo krajów wysoko i słabo rozwiniętych</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie usług turystycznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego świata
<p>Rolnictwo-powtórzenie wiadomości przed maturą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa wymienia formy użytkowania ziemi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa udział użytków rolnych w powierzchni kraju w wybranych państwach opisuje zróżnicowanie struktury użytków rolnych w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa porównuje strukturę użytków rolnych w Polsce ze strukturą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa na świecie porównuje strukturę użytkowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany w strukturze użytkowania ziemi wybranych państw charakteryzuje główne regiony rolnicze świata

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rodzaje terenów tworzących strukturę użytków rolnych • wymienia kryteria podziału rolnictwa • wymienia typy rolnictwa • wskazuje na mapie główne regiony rolnicze na świecie • wymienia główne cechy rolnictwa uprzemysłowionego i rolnictwa ekologicznego • wyjaśnia znaczenie terminu <i>GMO</i> • wymienia państwa, w których uprawia się rośliny modyfikowane genetycznie • wymienia główne rośliny uprawne • wymienia głównych producentów ryżu, pszenicy i ziemniaków na świecie • wyjaśnia różnicę między chowem a hodowlą zwierząt • wymienia typy chowu zwierząt • wymienia państwa o największym pogłowie wybranych zwierząt gospodarskich • wymienia główne typy lasów • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lesistość, wskaźnik lesistości</i> • wymienia funkcje lasów • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rybactwo, rybołówstwo, akwakultura, marikultura</i> • wymienia najczęściej poławiane gatunki organizmów wodnych • wyjaśnia, czym jest <i>przełowienie</i> 	<p>wybranych krajach</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia strukturę użytkowania ziemi i strukturę użytków rolnych w Polsce • wyjaśnia, na czym polega intensywność produkcji rolnej • wskazuje główne różnice między rolnictwem ekstensywnym a rolnictwem intensywnym • omawia czynniki rozwoju rolnictwa uprzemysłowionego • przedstawia zasady rolnictwa ekologicznego • dokonuje podziału roślin uprawnych ze względu na cechy biologiczne • podaje przykłady zastosowania wybranych roślin uprawnych • omawia różnice między chowem intensywnym a chowem ekstensywnym • przedstawia podział zwierząt gospodarskich i kierunki ich chowu • wyjaśnia różnice między leśnictwem a gospodarką leśną • charakteryzuje główne typy lasów • przedstawia rozmieszczenie lasów na Ziemi • omawia zmiany lesistości w Polsce • opisuje funkcje lasów • omawia rozmieszczenie najważniejszych łowisk na świecie • podaje przyczyny przełowienia • wskazuje nadmiernie eksploatowane łowiska na mapie 	<p>użytków rolnych w wybranych krajach</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia typy rolnictwa na świecie • analizuje różnice między rolnictwem intensywnym a rolnictwem ekstensywnym • wykazuje różnice między rolnictwem uprzemysłowionym a rolnictwem ekologicznym oraz przedstawia ich wady i zalety • omawia areał upraw GMO • opisuje rozmieszczenie i wielkość produkcji ważniejszych upraw na świecie • wymienia czołowych producentów wybranych roślin uprawnych • charakteryzuje rozmieszczenie i wielkość pogłowa wybranych zwierząt gospodarskich na świecie • przedstawia sposoby gospodarowania zasobami leśnymi • omawia udział oceanów w światowych połowach • przedstawia wielkość połowów i produkcji akwakulturowej na świecie 	<p>ziemi w Polsce ze strukturą użytkowania ziemi w wybranych krajach</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny dużego udziału gruntów ornych w strukturze użytkowania ziemi wybranych państw • omawia czynniki sprzyjające dużej wydajności rolnictwa w Europie Zachodniej • charakteryzuje rolnictwo pierwotne, rolnictwo tradycyjne i rolnictwo rynkowe • dokonuje analizy udziału rolnictwa ekologicznego w Polsce na tle innych krajów Unii Europejskiej • przedstawia skutki rozwoju rolnictwa uprzemysłowionego i rolnictwa ekologicznego • charakteryzuje warunki uprawy roślin: zbożowych, strączkowych, bulwiastych i korzeniowych oraz przemysłowych, a także warzyw i owoców oraz używek • omawia czynniki wpływające na różnicowanie gatunkowe chowu zwierząt gospodarskich na świecie • ocenia przestrzenne różnicowanie wskaźnika lesistości na świecie i w Polsce • wykazuje skutki rabunkowej gospodarki leśnej w wybranych regionach świata <p>omawia wzrost udziału akwakultury w rybactwie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia korzyści i problemy wynikające z wykorzystywania roślin modyfikowanych genetycznie • omawia czynniki, które wpływają na zróżnicowanie wysokości plonów zbóż w wybranych krajach • analizuje przestrzenne poszczególnych zwierząt gospodarskich i wyjaśnia jego przyczyny • uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie • rozumie zasady zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony przyrody • dostrzega związek między wielkością połowów i produkcji akwakulturowej a równowagą ekosystemów wodnych <p>podaje sposoby zapobiegania wyczerpywaniu się zasobów wód morskich i śródlądowych</p>
Próbne badanie osiągnięć	Realizowane na podstawie zewnętrznych arkuszy egzaminacyjnych np.				

ucznia	Operon, CKE				
Znajomość mapy świata – Australia, powtórka przed maturą z poprzednich lat szkolnych (zagadnienia otrzymane od nauczyciela)					

UWAGI:

1. Ocenę wyższą otrzymuje uczeń spełniający łącznie wymagania edukacyjne określone dla ocen niższych np. ocenę dobrą otrzymuje uczeń spełniający wymagania edukacyjne na oceną dopuszczającą, dostateczną oraz dobrą.
2. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na poszczególne pozytywne oceny.
3. W przypadku nie zrealizowania tematów lekcji (zagadnień) w I okresie będą one realizowane po klasyfikacji śródrocznej. W tym przypadku obowiązują również wymagania edukacyjne dla tych tematów (zagadnień). Wymagania edukacyjne z lekcji powtórzeniowych do matury z poprzednich lat będą realizowane w I i II okresie.
4. 4. Warunki i tryb uzyskania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania
  - a. Uczeń może starać się o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych w przypadku, gdy zgłosi w formie pisemnej Dyrektorowi liceum chęć uzyskania z danych zajęć edukacyjnych rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana, wskazując tę ocenę.
  - b. Uczeń ubiegający się o wyższą ocenę z zajęć edukacyjnych niż przewidywana ocena roczna musi spełnić następujące warunki:
    - uzyskał co najmniej 50% ocen bieżących takich, o jaką się ubiega (z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych),
    - przystąpił do wszystkich sprawdzianów, kartkówek, prac pisemnych i uzyskał z nich ocenę pozytywną,

- doświadczył w br. szkolnym szczególnych sytuacji losowych (śmierć rodzica, wypadek, tragedia rodzinna, itp.),
- był obecny na 90% przeprowadzonych zajęć w ciągu roku oraz nie ma nieusprawiedliwionych nieobecności na danych zajęciach edukacyjnych.

c. Tryb postępowania:

- uczeń lub jego rodzic składa do nauczyciela przedmiotu, w terminie do 2 dni po otrzymaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej, pisemny wniosek wraz z uzasadnieniem i wskazaniem, o jaką ocenę się ubiega;
- nauczyciel w ciągu 1 dnia po otrzymaniu wniosku zobowiązany jest sprawdzić, czy uczeń spełnia powyższe warunki;
- w przypadku niespełnienia przez ucznia warunków nauczyciel pisemnie informuje, że nie ma podstaw do ustalenia wyższej oceny niż przewidywana (zapisuje decyzję na wniosku ucznia);

d. W przypadku spełnienia przez ucznia w/w warunków nauczyciel:

- przypomina uczniowi wymagania na ocenę, o jaką się on ubiega,
- przygotowuje zestaw zadań zgodnie z wymaganiami edukacyjnymi,
- uzgadnia termin przeprowadzenia sprawdzianu z uczniem i jego rodzicem (nie później niż w terminie 2 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżeń),
- przygotowuje sprawdzian obejmujący zakres materiału podstawy programowej danej klasy i ma formę pisemną, musi się odbyć przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej,
- informuje, że w czasie trwania sprawdzianu w sali może być obecny rodzic lub inny nauczyciel danego przedmiotu w charakterze obserwatora,
- poprawia pracę w tym samym dniu, ogłasza wynik, informując ucznia czy uzyskał on ocenę o jaką się ubiegał, czy nie,
- ze sprawdzianu sporządza protokół, do którego dołącza prace pisemne,
- pełną dokumentację przechowuje do początku następnego roku szkolnego.

e. Uczeń uzyskuje z danych zajęć edukacyjnych roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku sprawdzianu zaprezentował opanowanie wszystkich wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na daną ocenę, uwzględnionym na sprawdzianie przez nauczyciela.

f. Od ustalonej oceny nie przysługuje odwołanie.